

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

Habitus clericalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

DECRETVM EUGENII PAPÆ III. In generali Concilio Florentino, in Bulla instructionis Armenorum §. secundum Sacramentum est, in quo sic traditur.

SECUNDVM. Sacramentum est Confirmatio, cuius materia est chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientia, & balsamo, quod odorem significat bona fama per Episcopum benedicto. Forma autem est; Signo te signo Crucis, & confirmo te chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Ordinarius minister est Episcopus. Et cum ceteras vinctiones simplex Sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre, quia de solis Apostolis legitur, quorum vicem tenent Episcopi, quod per manus impositionem Spiritum Sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum enimaudissent (inquit) Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Ioannem: qui cum venissent, orauerunt pro eis, vt acciperent Spiritum Sanctum. Nōdum enim in quemquam illorum venerat, sed Baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Lo co autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio. Legitur tamen aliquando, per Apostolicæ sedis dispensationem, ex rationabili, & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem, chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum, &c.

Decretum facti generalis Occumenici Conc. Trid. sess. 7. de Sacramentis, vbi de Confirmatione canone. iii. ita diffiniuit.

Si quis dixerit §. Confirmationis ordinarium ministerium non esse solum Episcopo, sed quemuis simplicem Sacerdotem, anathema sit.

Professio orthodoxa fidei a Græcis facienda iussu fel. re. Greg. Papæ xiii. edita. fo. l. 253. suora.

HABITVS CLERICALIS.

PRÆTER Summissas sciendum est, quod clerici beneficiati, & in sacris constituti tenentur incedere in habitu, & tonsura ex decreto Conc. Trid. sess. 24. de refor. cap. 6. alii vero in minoribus constituti non beneficiati cogi nequeunt Abb. in capitul. sin. de cler. coniug. sed si volunt gaudere priuilegio fori oportet, quod deferant habitum, & tonsuram, & seruiant in diuinis & etiam si sint coniugati, ex Concil. Trid. sess. 23. de refor. c. 6. & cap. 17. in fine, extat insuper hodie cōstitutio Sixti Quinti, de habitu, & tonsura per clericos seu milites beneficia vel pensiones obtinentes deferendis, & penis cōtra inobientes inflictis publicata Romæ die 18 Ianuar. 1589. incip. Cum Sacrosancta, & infra. Hac nostra perpetuo valitura constitutione præcipimus, & mandamus, omnibus, & quibuscūq; clericis non solum in sacris sed etiā in alijs minoribus ordinibus constitutis, & clericali tantum tonsura insignitis, & nedum beneficia ecclesiastica qualiacunque etiam simplicia nunc, & pro tempore obtinentibus, & in illis vel ad ea ius habētibus, verum etiam pēnsiones super quibusuis fructibus, redditibus, aut prouentibus quarumuis Patriarchalium, Primatialium, Metropolitanarum, Cathedralium,

Z 3 & alia-

& aliarum quarumcumque ecclesiarum, seu Abbatialium, Capitulariũ, & Conuentualium mensarum, nec non Monasteriorum, Præpositurarum, Præposituratum, Prioratum, Præceptoriarum, Hospitalium, Canonicatum, præbendarũ, dignitatum, personatum, administrationum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque ecclesiasticorum secularium, & quorumuis ordinum regularium, seu illorum distributionibus quotidianis, ac iuribus, emolumentis, & obventionibus vniuersis sibi referuata, aut fructus ipsos, prædiciaue, aut bona ecclesiastica loco pensionum sibi assignatos, vel assignata ex quacumque concessione, seu dispensatione Apostolica, percipientibus, etiam coniugatis, præsertim si ijdem clerici coniugati iuxta cõstitutionem piæ mem. Bonifacij VIII. prædecessoris nostri in Concil. Trid. innovatam privilegijs clericalibus, vt velint, tam in Rom. Curia degentibus, quam extra eam vbi libet gentium, & locorum constitutis, vt ipsi & eorum quilibet quantumuis exempti existant, & quouis privilegio, vel immunitate gaudeant, quacumque dilatione, aut tergiversatione postposita, debeant omnino qui in vrbe præsentis fuerint, intra quindecim dies, qui vero extra montes intra quatuor menses, qui denique ultra montes constituti sunt, intra octo menses a die publicationis præsentium literarum, in Rom. Curia faciendæ, tonsuram & habitum clericalem, vestes, scilicet talares, aut Milites in fra dicendi, quibus pensiones, aut fructus, aliaue bona ecclesiastica referuata sunt, suæ Militiæ conuenientem quacumque remota excubatione assumere & iugiter deferre, in futurum autem non nisi actu clericis in habitu clericali, & tonsura, & Militibus in fra dicendis in militari incedentibus suæ Militiæ propria, aut alia quacumq; ecclesiastica et simplicia beneficia respectiue conferantur, aut cõmendentur, aut pensiones fructusue, aut bona ecclesiastica referuantur. Alioquin ipsos & ipsorum quemlibet, qui quo ad gestandum habitum clericalem, & militarem supradictũ, lapsi huiusmodi tempore eorum vnicuique vt supradictum est, præfixo, nostris huiusmodi præcepto, & mandato, nunc & in postremum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediuerint, præter alias penas contra eos in scriptis, etiam quibuscumque dignitatibus, administrationibus, officijs, canonicatibus, & præbendis, ac beneficijs etiam simplicibus, & præstimonijs, per eorum quemlibet in titulum, commendam, vel alias pro tempore obtentis, nec non pensionibus, & fructibus ac prædijs bonisque ecclesiasticis huiusmodi: quocumque modo eis referuatis, vel referuandis, omnique iure sibi in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, harum serie ex certa nostra scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine priuamus, ac sine vlla alia monitione, citatione, iudicis, decreto, aut ministerio ipso facto priuatos declaramus, ac tam beneficia ipsa per priuationem huiusmodi vacare libere alijs conferri posse quam etiam pensiones cassatas, extinctas esse, & fore, ac fructuum, vel aliarum rerum referuationes cessare, & quemquam ulterius ad illorum solutionem minime teneri, & ob non solutionem censuras & penas aliquas incurrere non posse, nec debere decernimus: ipsaque dignitates, personatus, administrationes, officia, nec non canonicatus, & præbendas, & beneficia sic pro tempore vacantia, collationi, prouisioni, & dispositioni nostræ, & Rom. Pont. pro tempore existentis, perpetuo referuamus. Statuentes sic in præmissis vniuersis, & singulis, per quoscumque iudices, & Commissarios etiam causarum Palatij, Apostolici Auditoris, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cui libet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate in quavis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere, nec non irritum, & inane quicquid scriptum super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit.

rit a tentari. Ceterum Milites, quarumvis Militiarum sub regula aliqua approbata canonicè institutarum, vel alios Rom. Cur. officiales, qui non vti Clerici, sed potius tanquam Milites iuxta priuilegia, & dispensationes Apostolicas eis in genere, vel in specie per nos aut prædecessores nostros nominatim concessa, & sub sel. rec. Pij. Papa. V. prædecessoris nostri constitutione, quæ incipit, Sacrosanctum, &c. huiusmodi priuilegiorum forsitan reuocatoria minime comprehensum, beneficia Militiæ, quam professi sunt regularia obtinent, seu pensiones super quibus suis fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis etiam prædictarum Ecclesiarum, & beneficiorum secularium, aut fructus ipsos sibi reueruatos percipiunt, aut obtinebunt, vel percipiens in futurum, siue clericali caractere insigniti sint, siue non sint: qui vero clerici sunt etiam si ab initio tempore reueruationis pensionum, seu fructuum huiusmodi, regularem habitum nondum susceperint, nec militijs officiorum Rom. Cur. ascripti fuerint, sed post factas eorum cuique reueruationes, ante vel post publicationem præsentis constitutionis Milites effecti exuerint, sub præcepto, & mandato præfatis de habitu, & tonsura Clericali deferendis nolumus comprehendere: sed ijs permitimus, vt regulari habitu Militiæ, quam professi sunt conuenienti, vel si ipsi Milites Rom. Cur. officiales fuerint, qui pensiones, aut fructus, aliaue prædia aut bona ecclesiastica ex dispensatione, sed priuilegio Apostolico percipiant, habitu militari supra scripto absque aliquis censura, vel pœnæ ecclesiasticæ incursu licite vti valeant, & nihilominus tam beneficia sua Militiæ regularia retineant, quam etiam pensiones super ecclesiarum, & beneficiorum prædictorum etiam secularium fructibus, seu bona, vel fructus præfatos sibi pro tempore reueruatos percipiant. Non obstantibus, &c.

Hanc constitutionem declarauit, & moderauit idem Sixtus V. eodem anno pridie 11. Febr. faciendo indultum deferendi habitum non clericalem pro aliquibus S. D. N. familiaribus, & pro omnibus pensiones &c. non vltra 60. duc. percipientibus, ac prorogatio terminata ad alios xv. dies pro personis in vrbe degentibus, vt patet ex eius constitutione fol. 167. in Bull. incip. Pastoralis & infra.

Omibus, & quibuscunque clericis, tam in Rom. Cur. quam extra eam vbi liber gentium, & locorum constitutis, qui pensiones, fructus, aut prædia, vel bona ecclesiastica, sibi in vna, vel pluribus vicibus reueruata, & concessa summam, seu valorem annuū sexaginta ducatorum auri de Camera in simul non excedentes, seu excedentia percipiunt, aut percipient in futurum: Ac præterea nostris familiaribus, nobis in quibusdam inferioribus ministerijs, quales sunt qui a pedibus, seu parafrenarij mensæ dispositores, aut credentarij, aut dispensatores, vulgo dicuntur, & aliis h. s. similibus seruitijs actu ministrantibus, quiue in futurum inferuient: nec non quibusvis nostrorum intimorum familiarium actu nobis in Palatio nostro Apostolico inferuentium familiaribus continuis comensalibus præsentibus, & futuris, qui pensiones, aut fructus, bonaue ecclesiastica loco pensionum, vsq; ad quancunque summam, & valorem nunc percipiunt, aut in posterum pro tempore percipient, vt ipsi & eorum quilibet in habitu, & tonsura clericali necedere minime teneantur: sed laicali habitu impune, & licite vti possint, quo sua munia promptius, expeditiusque obiri valeant, nec penis in eadem Constitutione inflictis subiaceant, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus. Reliquis autem nostris, aut personarum nobis inferuentium familiaribus continuis comensalibus, omnibusque, & singulis aliis tã clericis, quam militibus beneficia fructuum, vel bonorum ecclesiasticorum re-

seruationes, ac pensiones obtinentibus, aut in ipsis beneficijs, vel ad ea ius habentibus in vrbe praesentibus tempus quindecim dierum in dicta constitutione praefixum, nec dum elapsum ad alios quindecim dies a fine primo dicti termini computandos extendimus, & prorogamus. Ac demum Militibus, tam Militiarum canonice institutarum, quam Roma. Cur. Officialibus, qui iuxta praefatam nostram Constitutionem Militari habitu incedere tenentur, vt vestibus communibus, cum insignibus tamen Crucis, aut Numismatis suae Militiae propriis vt valeant, aequae hac ratione ipsius Constitutionis praecipio plene satisfacere conseruantur pariter indulgemus. Eos vero clericos, aut Milites, quibus pensiones, aut fructus, bonaue aut praedia ecclesiastica ad quamcunque summam reseruata, aut reseruati concessa sunt, vel post hac reseruabuntur, non aliter ad gerendum huiusmodi habitum teneri volumus, nisi postquam pensiones, fructus, aut alia praefata cum effectu exigere, aut percipere coeperint, vel per eos steterit quominus exigant, vel percipiant. Decernentes, &c.

ADDITIO. Et ita concurrentibus his de quibus in praefato decreto Concil. Trid. sess. 14. cap. 6. consuluit Illustrissimus Dominus Ioannes Franciscus de Ponte Marchio Morconi Regens Decanus Regiam Cancellariam & de consilio sua Maiestatis Catholicae responso. 24 suorum consiliorum clericum prima tonsura remittendum esse ad iudicem ecclesiasticum & in eo quod praed. Concilium requirit, scilicet seruitium in diuinis, intellige procedere, etiam in clericis, qui deseruierit alteri ecclesiae, quam illi, cui fuit adscriptus, vel deseruierit cappella existenti in ecclesia, quae ab episcopo confraternitati laicorum pro oratorio esset assignata ex declaratione Sacrae Congreg. Secundo intellige procedere etiam in seruitio diuino, quod clericus non continuatum, sed aliquo impedimento necessario interpellatum praestiterit vt hoc non obstante gaudeat priuilegio fori, quia verba sunt intelligenda ciuili modo. l. si cui. ff. de seruitut. & Doctores tam in praem. decretal. quam sexti notent, id dico continuo fieri, quod pro maiori parte temporis fit. Tertio intellige non procedere in clerico, qui & si ministerio ecclesiastico vacaret, non tamen incederet in habitu, & tonsura, & sic vt fori priuilegio non gaudeat, idque amplius etiam si nulla precedat sui episcopi mortis ad habitum reassumendum de mente Concilij fuisse censuit Sacra Congregatio super d. c. 6. sess. 23.

Praenarrata constitutio posset limitari in casibus infra scriptis, & primo in clerico qui ex iusta causa timoris habitum clericalem postponere & transformari exegerit ex tex. in c. clerici. de vita & honest. cleric. Secundo si ratione paupertatis illum gestare non valeret ex Imol. in clem. 2. num. 9. eod. tit. Tertio, vt non priuetur clericus priuilegio clericali propter vnicam habitus omissionem, sed necessaria esset tanta perseverantia, vt publice existimeretur laicus. Prosper Farinac. in pract. crimin. tit. de inquisit. q. 8. num. 68. ex Consil. Christoph. de Castello. ab eo citato Quarto in clerico qui nequiverit tonsuram deferre propter infirmitatem Cappel. Tholos. dec. 104.

Dubium tamen est ad effectum, vt praesenti Constitutioni satisfactum videatur, & vt clerici iudicentur incedere in habitu clericali, quae vestes sint eis congruentes, seu decentes, & vere clericales, si quidem praed. Constitutio quo ad hoc nil aliud prouidet nisi circa longitudinem, & breuitatem disponendo, vt vestes sint tales, de cetero circa ipsarum quantitatem, hoc neq; per illam, neq; per alia iura canonica praesinitum seu cautum reperitur, praeterquam quod clericis certarum vestium usus interdicitur, de quibus in praed. allegatis. c. clerici. & clem. 2. & ibi Doctores, Diaz. in pract. crim. can. c. 75. Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. centur. 4. casu. 393. & quod clerici.

clerici seculares non habebant certum & determinatum habitum testatur glo. not. in clem. 1. in fine de elect. Resp. quod in huiusmodi casu illa censentur clericis vestes honestae, & vsu, & consuetudine illius regionis seu prouinciae, ubi commorantur, ad missae fuerint, ita post glo. in c. si quis virorum 30. dist. & in d. c. clerici ver. de iuratis, alios quam plures allegantes. conclusiue tenet Couar. lib. pract. q. c. 32. sub num. 7. Jul. Clar. in pract. crim. q. 36. num. 11. Foller. in pract. crimin. in verbo audiantur excusatores, num. 41. Ignat. Lopez. ad Diaz. loc. cit. dicentes in hoc attendendam esse prouinciae consuetudinem, intellige id est similitum personarum, & clericorum eiusdem conditionis. Prosp. Farinac. loco praalleg. num. 69.

H A E R E T I C I.

PRÆTER Summistas in hoc verbo sciendum est, quod per S. D. N. Clemētem viij. fuit facta in nouatio Constitutionis fel. rec. Pauli Papae iiii. contra negantes Trinitatem, aut diuinitatem Iesu Christi, aut eius conceptionem de Spiritu Sancto, aut eius mortem, vt nos redimeret, aut Virginitatem Beatiss. semper Virg. Dei genitricis Mariae. Adiecta forma in publicatione eiusdem Constitutionis seruanda, ne de cetero illius ignorantia a quoquam quo ius praetextu possit allegari, publicata Romae die 14. Februarii 1603. tenoris sequentis.

Clemens Papa VII I. Ad perpetuam
rei memoriam.

Dominici gregis Diuina providentia nobis, licet meritis imparibus, comissi, sollicitudo postulat, vt Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum Constitutiones, quas praesertim ad fidei catholicae integritatem conseruandam, & impios homines, ac prauarum haeresum assertores debitis poenis plectendos pertinent, in nouemus, ne qui eiusmodi errorum labe infecti sunt, earundem Constitutionum, & poenarum eis inflictarum ignoracionem villo modo praetendere, aut quavis ratione excusare posse praesumant. Cum itaque fec. rec. Paulus Papa 4. Praedecessor noster, ad quorundam hominum iniquitatem coercendam, qui non solum diuersas haereses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamenta negare praesumebant, suoque exemplo multos in interitum animae trahebant, quadam sua perpetuo valitura constitutione, quae incipit, Cum quorundam hominum prauitas: vt huiusmodi homines a suis erroribus intra certum eis tunc praefixum tempus resipiscerent paterna monitione, & requisitione, nec non cum ipsorum resipiscencia a quibus censuris, & poenis ecclesiasticis, & temporalibus plenissima absolutio sanciuerit, vt quicumque tam eatenus lapsi fuissent, & inter tempus praefixum non resipuissent, quam qui in posterum prolaberentur in hos errores, aut eorum aliquem, qui nimirum esserissent, dogmatizassent, vel credidissent Deum Omnipotentem non esse trinum in personis, & incomposita omnino, indiuisaque vnitae substantiae, & vnum vnamet. simplici Diuinitatis essentia, aut Dominum nostrum Iesum Christum non esse verum Deum eiusdem substantiae per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eundem secundum carnem non esse conceptum in utero Beatissimae, semperque Virginis Mariae de Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Ioseph, aut eundem Dominum, & Deum nostrum Iesum Christum non subijisse acceptissimam.